

# KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

**Predplatná cena :**

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.  
Na pol roka — — — — 1 " — "  
Na štvrt roka — " — — — " 60 "  
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

**Dr. JOZEF JANDA.**

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,  
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.



Socha Gabriela Barossa v Budapešti.

## Čo má ľud čítať?

II.



a túto otázku dvojnásobnú odpo-  
veď dáme; najprv povieme, čo  
nemá ľud čítať, potom zas, čo  
má čítať.

Ľud nech nečítá také spisy,  
knihy, časopisy, ktoré napádajú vieru, name-  
rené sú proti zásadám náboženstva, na po-  
smech majú naše mravné nauky, posmech  
činia z cirkve.

Tou najväčšou bedlivosťou a pozornosťou  
máme sprevádzať čítanie pre ľud, pretože čí-  
tanie vieru alebo dobré mravy napádajúce je  
aj to, v ktorom nachádzajú sa krátke poznámky,  
výrazy posmešné, žarty neslušné. Takéto spisy  
povolané sú podkopať u ľudu nábožné smýš-  
ľanie, v stave sú zbaviť ľud duchovného  
pokoja.

Ľud nesmie čítať ani také spisy a časo-  
pisy, ktoré odporúčajú im a vychvaľujú kato-  
lickému duchu odporný smer politický, ku prí-  
kladu liberalismus, od viery odvrátený socia-  
lismus. Atd'.

Už i z toho ohľadu treba v tejto veci  
veľký pozor dať, pretože — zakaiaľ vzdelaní  
vedia rozdiel činiť medzi politikou a vierou,  
vedia rozobrať smer jednotlivých politických  
strán; zatiaľ ľud nemá k tomu dostatočnej vzde-  
lanosti, neraz slepo ide za liberálnymi buričmi  
a kortešami, keď mu pálenky dali, stav, ku-  
kuricu atď. sľúbili. Tedy svedomití vodcovia  
ľudia musia hľadať, aby kniha, ktorá sa do  
knihovne má dostať, i v tom ohľade dobrá  
bola.

Tedy jaké čítanie máme dať ľudu?

— — — — —  
Také čítanie, ktorého každé slovo srov-  
náva sa s vierou, náboženstvom; ktoré je  
písané v záujme viery a dobrých mravov.

Len také spisy dajme ľudu, ktoré i z  
ohľadu politického smeru podporujú katolíckého

ducha a kresťanské náhľady, spolu poučujú  
ľud, ako má i svoje politické práva užívať.

Lenže tu okrem týchto obecných pod-  
mienok aj podrobnejšie rady môžeme dať.

Tak ku príkladu majme pred sebou, že  
pre ľud je len také čítanie súcce, ktoré je pri-  
merané jeho pochopu, smýšľaniu, to jest ktoré  
ľud je v stave zrozumeť. Také knihy sa na-  
chádzajú zvlášte v sklade Spolku sv. Vojtecha.  
Také knihy a spisy ale aj Kresťan bude od-  
porúčať. Vedecké diela sú neni pre ľud súcce,  
ani také diela, ktoré vyberanými výrazami, z  
čestiny prevzatými a z iných rečí požíčanými  
slovami chcú nápadnými byť. Také diela chuf  
odnímu ľudu od čítania, lebo ich nerozumie.

Také veci nech číta ľud, jaké sú mu po-  
trebné. Kto vždy len rozprávkami, hádkami a  
bajkami chce ľud zabávať, ten po zlej ceste  
chodí. Také diela sú ľudu potrebné, ktoré ho  
poučujú o viere, o mravoch, o cirkvi, o kre-  
šťanských spolkoch, o hospodárstve. Nenie  
dosť tedy len v mravnónáboženskom smere  
ľud poučovať, lež i v hmotnom ohľade treba  
mu na pomoci byť, aby ho neodpúdili nepria-  
telia od nás.

Diela tedy, ktoré do knihovničiek odporú-  
čame predo, všetkým majú mravnónábožen-  
ského ducha v srdci ľudu pestovať, okrem toho  
ľudu i v hmotnom ohľade na pomoci byť po-  
učovaním, konečne ale i o také diela máme  
sa postarať, ktoré v srdci ľudu podporujú aj  
lásku k vlasti, národnú vzdelanosť, národného  
ducha. Socialisti nemajú vlasti; kresťan ale  
musí nielen mať, ale aj milovať vlasť, ktorú  
by nedal ani za všetky ostatnie krajiny a  
zeme.

Samo sebou sa rozumie, že dielo, ktoré  
do knihovne sa má dostať, buďto sami musíme  
prečítať, alebo aspoň na základe mienky spo-  
lahlivého a vážneho muža ho môžeme prijať.  
S Bohom do uvidenia. *Izidor Seidenberg.*



## POLITICKÉ CHÝRY.

**Z príležitosti cisárskeho jubileuma v Rakúsku** vyše 4000 osôb bolo vyznačené znakmi rozličných rádov. Tak vo Viedni, jako i v Budapešti hučaly kanóny. V celom Rakúsko-Uhorsku odbývaly sa slávnostné bohoslužby za kráľa. No v daktorých neodvisliackych mestách najšii sa aj takí, ktorí nechceli účasť brať na bohoslužbách, lebo vraj to jubiläum nenie uhorského kráľa, lež rakúskeho cisára. No vrchnosti všade sa ustanovily na službách Božích.

**Horvátsky minister Josipovich** zadakoval. Štrnásť rokov bol ministrom v Uhorsku. Už dávnejšie bol vyslovil, že keby v Uhorsku od 1. januara mimozákonné vladárenie malo nastať, on by nemohol zostať členom takého ministerstva, ponevác Horvátsko len s *ústavným* Uhorskom spojené môže očakávať pokrok. Mimozákonné vladárenie ale by bolo podkopáním ústavnosti. Liberáli sa boja, že s Josipovichom vystupia z lona väčšiny aj horvátski vyslanci, ktorých je 40. Túto chceme aj to spomenúť, že liberáli veľmi sa hnevajú na svojich súdruhov Chorina, Emmera, Kubínyho, Szócsa, Percela atď., ktorí zastávali Rakovszkého tak vo výborovom, ako i v snemovom zasadnutí, jako noviny píšu, títo sotva budú môcť zostať v lone väčšiny.

**Níže s pozemkovou daňou**, a bursová daň kde je? V tejto záležitosti pisebnou prosbou sa obrátili na krajinský snem nasledovné obce: Gartha, Szö'gyén. Molnára poprosily, aby zadal ich prosbu.

**Podpredseda snemovne krajinských vyslancov**, Koloman Kardoš na dva týždne opustil hlavné mesto, ponevác sa mu zdravie počalo klátiť.

**Všeobecné volebné právo**, to jest aby každý mužský mal hlas pri volbe krajinských vyslancov, ktorý dožil istý vek a zodpovedá veľmi jednoduchým podmienkam obecným, bez ohľadu na bohatstvo a stav, toto aby sa čím skorej pojednávala, proti vôli vlády to prijala francúzska snemoveň vyslancov.

**Nové provisorium visí v pyvetri.** Kvótové výbory bez výsledku sa rozišly. Členovia rakúskeho výboru žiadali, aby Uhorsko na väčšiu kvótu pristalo, k čomu ale členovia uhorského kvótového výboru nechceli prívoliť. Okrem toho Rakúsko a Uhorsko usniesly sa, že dočasne aby sa riadily spoločné záležitosti dľa starej kvóty, slovom tak aby bolo všetko, jako za tých 10 rokov bolo, na ktorý čas sa uzavrelo to vyrovnanie. Teraz ale i tento provisorium má koniec vziať, o novom vyrovnaní ale dľa terajších pomerov predbežne ani spomienky nemôže byť, lebo tak Rakúsko, jako aj Uhorsko robí

ťažkosti. Tedy nové provisorium by bolo potrebné, to jest aby zas asi na pol roka všetko, čo sa spoločných záležitostí týče, pri starom zostalo. Rakúsky ministerpredseda už aj bol tu v tejto záležitosti u Bánffyho, ktorému ale, nevieme, či sa podarí na sneme previesť nové provisorium.

**Poslednou skalou liberalismu** je pán barón Bánffy, jako to liberálny denník „Pest. Corresp.“ píše o ňom. Kam-že sa podely ostatnie skaly? Či ich už všetky ultramontánsky a klerikálny prúd odstránil? Tedy Csáky, Szilágyi, Tisza, Wekerle, Werner, Gajari atď. títo sú už neni skalami liberalismu? Ten denník i to poznamenal, že liberáli jedine len v Bánffyovi skladajú svoju dôveru. Tedy liberalismus Bánffyho považuje za svoju mocnosť, ktorá ho najlepšie chráni proti ultramontanizmu a klerikalizmu kresťanskému.

**Čirkevné pomery v Bosne a Černej Hore.** Ruské denníky hrozne vystúpily proti jakejsi katolickej agitácii v Bosne a Černej Hore, kde sa ale o takej veci nikomu ani len nesníva. V Bosne rastie počet, ale starovercov, kdežto Mohamedáni hynú, lebo Mozlími tureckí nerádi pracujú, daň platia a Rakúsku vojančia, tedy radšej sa vysťahujú. Počet katolíkov len následkom vzťahovania rastie. Podobno je to i v Černej Hore, kde na celých vidiekoch katolíci ani len kostola nemajú. Antivársky arcibiskup síce usiluje sa tej neprajnej okolnosti pomocou pápeža odpomôcť, lenže vláda panovníka také ťažkosti mu vála do cesty, že v blízkej budúcnosti sotva bude čo z toho. Vzdychy starovercov tedy nemajú základnej príčiny a politickým úmyslom sa vypúšťajú. Keď len chytro stonú inoverci.

**Vítazstvo ľavičactva v Košiciach.** Čongrátsky prípis, v ktorom sa odsudzuje obštrukcia ľavičactva, aj v košickom výbore sa mal pojednávať. Lenže ľavičiaci tak sú tam sriadení, že väčšinu mali vo výbore. Keby sa bol čongrátsky návrh predostrel, väčšina by bola dôveru hlasovala ľavičactvu a za čestných občanov by bola zvolila Apponyiho a Mikuláša Barthu. Vládni sa tak nalakali toho, že čongrátsky návrh ani nepredostreli.

## Krajinský snem.

### Snemovňa vyslancov.

#### Zasadnutie 1. dec.

Predsedoval Szilágyi. Prvým rečníkom bol pán tatik *Marjai*. Bánffy nevie ani rečniť, ani spravovať, lež len vystatovať sa. Bánffy na ľavičactvo vála galiby, čo je politické befarstvo. Vládny návrh neprijal. *Szemere* zastával vládu. Za zrušenie zákona vraj menšina bude zodpovednou. (Veľký krik na ľavej strane). Každé

právo sa dá nadužívať (L'avičiaci: To vidíme.) *Komjalky* pripomenul liberálom, že s právom i povinnosť býva spojená. Potom vychvaľoval zásady neodvisliakov. Vláda veľa vecí zneužila, preto ani neprijme zákonný návrh idemnitný. Liberál *Rohonyi* sa zaoberal s prípisom Iavičiakov. Pýta sa, že prečo tak žiadajú, aby vláda zažadovala; či by tedy oni prijali vládu zostavenú z takej osočovanej a zkaženej väčšiny? (Boľgár: Čo už není medzi vami statočného človeka? Prečo pomluvaš svoju stranu?) — V *snemovni veľmožov* navrhol predseda Tibor Károlyi, aby sa do zápisnice vpísala radosť veľmožov nad tým, že veličenstvo z milosti Božej dožil sa 50 ročnej pamiatky svojho panovania. Návrh predsedu jednohlasne bol prijatý.

### Zasadnutie 3. dec.

Pod predsedom *Langom* na začiatku zasadnutia Polónyi napadol Bánffyho, prečo mu už raz neodpovedá na jednu starú interpelláciu. Potom do reči prišiel Rakovského záležitosť, či stotník policie Krečanyi obrazil jeho vyslanskú hodnosť lebo nie. Mameluci: Schmidt, Albert Molnár, Szöcs povedali, že netreba dať Rakovskému zadosťučinenie. Liberáli: Chorin, Géza Kubinyi a Iavičiaci Györy a Pichler ale svedčili a dokazovali, že pre Rakovského treba Krecsányiho na otázku vziť. Pichler medzi iným povedal, že Krecsányi len preto chcel zavrieť Rakovského, aby si takto zásluhu nadobudol, lebo Rakovszky je Judák. Po krátkej interpellácii Kossutha, na ktorú Bánffy hneď odpovedal, rozišli sa otcovia vlasti.

### Zasadnutie 5. dec.

Pod predsedom *Langom* pokračovalo sa v pojednávaní záležitosti Rakovszkého. Šttný sekretár *Plosz* zastával policíu. Svoju mienku usiloval sa odôvodniť akými príkladmi, ktoré Aleš *Györfy* na posmech obrátil. *Inrich Hodossy* tiež ostro napadol *Pósa*, ktorého mudrovanie za nebezpečné vyslovil. Dokazoval veľmi vážne a základne, že pokračovanie Krečanyiho proti Rakovszkému bolo spolu i proti vyslanskej hodnosti ramerené. Medzi veľkým krikom stal hore A. *Pulsky*, ktorý upodozrieval liberála Chorina, že osobným zastavateľom Rakovszkého stal sa (Výkriky: K poriadku ho treba uiesť!) Medz veľkým krikom Iavičiakov ďalej rečnil *Chorina* všetci veľmi pozorne počúvali. Zastával svoje stanovisko proti *Ploszovi*, ktorý vraj nepozná stanovisko svojej vlády. Náruživý hlas proti nemu upotrebený opovrhne R. zisúdenie svojého jednanja jedine na ctený dom chce sveriť. Na konci zasadnutia *Enmer* rečnil proti liberálom v záujme Rakovszkého Vyvrátil dôvody *Pulského*. Slová Krecsányiho sú opovrhnutím snemu. Jednoduchým hlasovaním treba koniec spraviť tej veci. Ináče on je za to, že vyslanská hodnosť Rakovszkého obrazená je.

### Zasadnutie 6 decembra.

Už pred zasadnutím dozvedeli sa vyslanci, že vo stredu zažakuje *Szilágyi*, predseda snemovne vyslancov, aj *Lang* prvý podpredseda bude nasledovať jeho príklad. *Kardoš* tiež sotva zostane v tom úrade. *Szilágyi* nechce predsedovať na zasadnutiach mimozákonného položenía. So záležitosťou Rakovského zaoberal sa *Sághy*, na konci reči spomenul, že je to čudné položenie, keď horvátsky minister musí ústavu brániť v Uhorsku. *Polónyi* kapitálne vyplatil *Plósa*. Základne rozobral záležitosť Rakovského. Viadárstvo

*Bánffyho* nešetří ešte ani hodnosť predsedu. (Výkriky na ľavej strane: Nech žijú *Szilágyi*!). Potom vyše desať vyslancov prosilo zatvorené zasadnutie. *Apponyi* ospravedlnil jednanie Iavičiakov, *Bánffy* sa vyslovil proti zatvorenému zasadnutiu. *Rakovsky* povedal, že je to ľanba, keď uhorského ministerpredsedu horvátsky minister učí ústavu šetriť. *Szentiványi* povedal, že Iavičiakov dvakrát oklamali z ministerskej stolicy. *Ivánka* povedal, že *Bánffymu* nemôže človek veriť, lebo čo povedal, nezodpovedalo pravde, čo slúbil, nezadržal. Na konci zasadnutia Iavičiaci zvučne éljeovali *Szilágyimu*.

## Ctení čitatelia!

Tých predplatiteľov *Krešťana*, ktorí predplatok na rok 1898. ešte nezaplatili, úctive prosíme, aby čím skorej, najneskôr ale do nového roka svoj dlh vyrovnali.

Všetci naši priatelia dobre vedia, či už zaplatili, alebo nie; kto ale nezaplatil, ten dozaista za svoju kresťanskú povinnosť statočnú bude považovať svoju dlžobu zaplatiť. Nech to nikto nežiada, aby sme ho osobitne napomenuli, lebo to čas a peniaze stojí a i tak každý vie, či už platil, alebo nie, to jest či sa tieto riadky jeho týču, alebo nie. Kto by dlžen bol, a predseda by sa zdráhal svoj dlh vyrovnáť a ani príčinu by neudal toho, prečo mešká; tomu od nového roka jednoducho zastaviť musíme *Krešťana*.

Aby sa nám peniaze snadnejšie mohli poslať, s týmto číslom sme rozposlali poštové poukážky, a prosíme dokonale vypísať meno, tak aj bydllo.

Spolu úprimne prosiac vyzývame ctených predplatiteľov, aby sa usilovali nakloniť k predplateniu svojich súseďov, známych a priateľov, alebo nech nám pošlú a sdelia jeden-každý aspoň nápis dvoch-troch takých kresťanov, ktorí by sa nezdráhali na naše noviny predplatiť.

V tej nádeji, že každý kresťanskou svedomitostou vyhovie svojej povinnosti, zostávame s hlbokou úctou

Redakcia a vydavateľstvo *Krešťana*.

Bpešť, VIII. József-körut 35.

*szilagy*

## Pút na Kalvárii.

(Pokračovanie).

Nejeden si vzdychnul pri rozjímaní tomto, ako by lepšie bolo, keď by svet nasledoval v tejto cnosti Kráľovnu nebeskú. Nebolo by toľko nemravnosti, nepáchaly by sa také potupné hriechy, ktoré mnohých o jejich telesný a duševný blahobyť prinašajú. Ano slzy hraly mnohým v očiach pri poslednom odseku, a zaplakali nad dieťkami svojimi ztratenými, alebo snáď i nad mladostou svojou nemilobohu potupenou; aspoň všetkých oblčaj čosi smutného vyjadrovala, z čoho múdry mysliteľ mnoho mohol súdiť; boli však i takí, ktorí slzy radosti vycedily pri tomto krásnom predmete, ako by vďaka boli vzdávali „Panne panien,“ že ich od každého nebezpečenstva osvobodila, ktoré by bolo mohlo perlu pannenstva jejich rozdrúrgať.

Ďalej kráčajúc, do cesty nám padla jedna studňa; tam stála hneď pri hradskej. Mnohí z putníkov sa zastavili tu, aby sa občerstvili s čerstvou vodou. Prišla mi na myseľ tá studňa vo sv. Evanjeliume spomenutá, kde sa stretnul Kristus Pán s tou Samaritankou. Pýtal od nej vody; ona sa zadivila, ako je to možno, že on čo žid žiada od nej, aby mu dala vody: kde Židia neobcujú so Samaritanami. Na čo odvetil Kristus Pán: „Kebyš znala dar Boží, a kto je ten, ktorý vraví tebe daj mi piť; ty bys snáď prosila ho, a on by dal tebe vody živej.“ Túto živú vodu by potreboval náš ľud, vzdychnul som si, ktorý jej tak často nemá; túto vodu života večného, ktorý mnohými hriechami na vnivoč privádza a povzbavuje sa milosti Božej. Bárby ju mohli všetci tu prítomní skrz tento pút znovu si nadobudnúť, a od toho času, jako dokončíme naše putovanie len cnostný život viesť a príkladom svojim všetkým známym za vzor slúžiť.

Medzi tým prôvod celý pomaly kráčal. Ja som spovedal na zadku. Ako takto ideme spievajúc a modliac sa, odrazu nezistíme krik udre mi uši. Obzieram sa sem-tam; nikde nič nevidím. Načúvam lepšie a slyším, že v prostred prôvodu, ktosi kričí, ako by plakal. Prindem až k nemu. Bol to žobrák, ktorý na prostred ceste sedel a o almužnu prosil. Nahnevalo ma to; lebo čo je mnoho, je predsa mnoho: toľký ľud ho musel obchádzať a vyhybovať mu, ba nejeden i tomu nešťastiu vystaveným bol, že sa mohol potknúť naňho.

Vážnym hlasom som mu povedal, aby nie na prostred ceste ležal, lež na bok si sadnul. Čudno pozrel na mňa, ako by sa ma chcel pýtať, či mu ja budem rozkazovať. Držanie

jeho bolo bezočivé. Ten to bol, čo chodieval sem-tam po pútoch žebrajúci na vozku. Dal som mu dva krajciare a ďalej sme išli.

Nejeden raz sme sa hore zdvihli a dolu spustili, zas na pravo, zas na ľavo obrátili cestou našou, očakávajúc, kedy prindeme na Zvardon. Tak sa nám nazdávalo, ako by to ešte ďaleko bolo. Prišli sme k jednej soche sv. Jána nepomuckého. Tu som na krátko prehovril pár slov k putníkom o mučedelníckej smrti sv. Jána nepomuckého a jeho života; ako účinkoval čo horlivý kňaz a svedomitý spovedník Johanny kráľovnej českej; ako bol prenasledovaným od jej manžela Wenceslava, že nechcel prezradiť jej hriechy; ako bol na ostatku do rieky Mojavy hodeným pre mlčanlivosť svoju; ako je čteným od všetkých pobožných veriacich pre neohrozenosť svoju a povinnosť kňazskú; a ako sa máme chovať pri sv. spovedi, skrz tento krásny príklad povzbudení, aby sme sa nikdy nebáli, že snáď kňaz niektorý hriech náš vyzradí.

Tu sa už začaly zas hory ukazovať. Kraj je o mnoho milejší, ako predtým. Čo ďalej kráčame, vždy väčšie a väčšie hory sa zjavujú. S jednej strany skoro všade sa rozprestierajú ohromné jedľové lesy, kde druhá je o mnoho pustejšou. Spev putníkov sa rozlieha všade po týchto horách, a ozvena ho znovu nazat pri nás. Ako by si slyšal spev horných víl, ktoré kdesi vzdialke načúvajú krásne piesne putníkov našich a opakujúcich. Ach Bože! — vzdychnul som — tu v tejto samote, obklúčenej horami, jak dobre padne srdcu ľudskému, keď sa tak úprimne rozlieha spev k úcte b. Panny Marie. Hory hučia, ako by sa tiež pripojovaly k putníkom a so svojim tupým hlasom chcely prispieť k úcte Kráľovnej nebeskej.

Zas nastane prazdné miesto opustené celkom, zas nasledujú hory. Čím viac sa díváš na tento kraj, tým viac ťa okuzlí. Tie zelené stromy, ako by balsamovú vôňu vydávaly a nám chcely tým úprimnejším učiniť pút náš. Kde-tu počuť i ostré hvízdanie železnice. To nám oznamuje, že sme predsa neni v tak opustenom kraji; veď nás sprevádza ten nástroj, ktorý všade vzdelanosť a osvetu roznáša po svete. Dobře to padne v takejto chvíli; človek čosi potešiteľného cíti i v tomto jednoduchom písaní.

Pri jednotvárnosti miest týchto, predsa istá rozmanitosť panuje v nich; všade čosi nového spatíš, čo ťa okuzlí. Keď sa ti zadržáva, že toto je snáď najopustenejšie miesto, zjaví sa križ a potešíš sa s ním, Tak bolo i s nami. Po dosť hodnom napredovaní, tam pri ceste zas sa nám predstavil znak spasenia. S rado-

stou sme kráčali k nemu, aby sme si za krátky čas oddýcili po čas rozjímania.

Nasledovala ďalej výpoveď lorethanských litáni: „Matko Kristová! oroduj za nás!“ — „Už sme z čiastky videli drahí pútnici — začal som rozjímanie — tú hodnosť, na ktorú bl. Panna Maria je vyvýšená čo Matka Kristová; tu priložíme zas jeden krásny lístok k tomu vencu, s ktorým jej hodnosť ozdobjeme. Je ona Matka Kristová; a čo takejto z rídienia múdrosti Božej plnosť milosti zodpovedá, tak že ona nad všetkými stvoreniami zemskými väčšie milosti obsiahla od P. Boha. „Snáď sa pýtaš, jaká matka? — vraví istý spisovateľ cirkevný (Bruno ast. in Natth. p. 1.) — pýtaj sa najprv, jaký syn? Nemá sebe podobného Syn ten medzi mužskými, nemá sebe podobnej Matka tá medzi ženskými. Krásny je ten, nad synmi ľudskými; krásna je tá, ako vychádzajúca dennica. On ju učinil matkou svojou, čo nik inší neučinil: ona porodila Syna a pannou zostala, čo žiadna druhá neučinila.“

Ano hodnosť jej materinská je nad všetky hodnosti. Prečo? Preto, lebo táto hodnosť sa zakladá na hodnosti Syna jej a na tej láske materinskej, s ktorou ona nevysloviteľne milovala dieťa svoje: Krista Pána. *V trápení postavená bola, čo matka od narodenia syna svojho až do skonania jeho.* Ponevác ho milovala vrele, tak, ako žiadna matka nemilovala ešte nikdy dieťa svoje, strašne mnoho pretrpela. V opustenosti postavená v Betleheme pri biednych jasličkách; na úteku do Egypta, pred divým Herodesom; v Nazarete zabudnutá, ba mnoho ráz snáď i znevážená; v Jeruzaleme zarmútená, keď sa jej ztratilo dieťa najmilšie; na Kalvarii oplakaná od všetkých žien; a na ostatku pod krížom do nekonečného mora bolesti zahrúžená: stojí ako matka Kristová celkom zronená; trpí, plače, narieka; nasleduje všade Syna svojho, i do posledného boja, aby dala príklad všetkým kresťanským matkám, ako majú milovať dietky svoje. O kresťanské matky! učte sa od bl. Panny Marie, aká je veľká hodnosť vaša. Čím viac trpíte pre dietky vaše, tým viac sa podobáte jej; tým väčší sa výši hodnosť vaša a oslavenými zostávate! Za vaše trápenia hojná odmena vás očakáva. Ona vyprosí požehnanie pre vaše dietky; bude ich opatrovať za vašu lásku materinskú, s ktorou sa tak ujimate za ne!

Pozrite len na jej život; ako matka je naozaj nasledovania hodná pre vás. Bdie nad svojím dieťaťom; do plienok ho okružca; k lonu svojmu materinskému ho pritísne; objíma, bozkáva, ako svoj najdrahší poklad. Prenasledovanie trpí preň; na každý krok jeho po-

zor dáva; bere ho so sebou do chrámu jeruzalemského. Už je mužom; má skoro tridsať rokov: a všade sa javí tá úprimná, materinská láska bez prestania proti nemu. Chodí s ním; prítomná je pri jeho mnohých vynačovaniach; teší sa, že ho ľud oslavuje; bolesť cíti, keď ho prenasledujú. *Srdce jej materinské žije v ňom a spolu i mre s ním;* a s týmto je hodnosť jej povýšená tak, že nič sa jej na svete nemôže pripodobaf: lebo len jedine ona je matka Kristova.“

Svätí otcovia tak ju predstavujú, čo matku Kristovú, že ona je most najvzácnejší, prsteň predrahý, ktorý nebeské veci so zemskými, P. Boha s ľuďmi, nebo so zemou spojuje; a ponevác kresťania všetci sú bratia v Kristu, bl. Panna Maria je nielen matkou Kristovou, lež je ona i matkou našou. Sám Spasiteľ ju za takúto nám zanechal pod krížom, keď rieknuť sv. Jánovi: „Synu ejhľa matka tvoja.“ Sv. Ján miláček predstavoval tu celé človečenstvo; ona však takto sa nám stala pod krížom za najlákavejšiu matku posvätená.

Preto sa máme všetci k nej s dôverou obracať; zvláštne kresťanské matky ju majú skrúšene o pomoc vzývať, aby im dopomohla všetky trápenia a ťažkosti s trepezlivosťou preniesť. Keď ony nezapomnú na ňu nikdy, ani ona nezapomne na ne; bude ich tešiť, uľavovať im ich trápenia, prosíť Syna svojho, aby sa smiloval nad nimi, požehnal ich dietky: a takto pokoj, radosť, blaho nastúpi v rodinách jejich. Lebo matka Kristova je v prvom rade matkou jejich; ona ich spojuje s Kristom Pánom, ona pre ich modlitby oroduje i za ostatných údov rodiny pred Pánom Bohom a požehnanie jejich vyprosí na nich! Amen.

(Dokončenie nasleduje.)

## L'udový rozhovor.

Syn: — Tatičko, môžem sa ísť zabaviť medzi chlapcov.

Otec. — Nechoď, lebo tam by si sa nič dobrého nenaučil, to sa tam veľmi rozpustené a neporiadne deti hrajú, či nepočuješ, jaký krik a huk robia, jako sa prezývavú, trhajú a bijú.

Syn. — A či ja sa musím od nich pokaziť nechať. Ešte sa tam tí odo mňa môžu napraviť!

Otec. — Poď, synku môj! pôjdeme spolu do pivnice, kde sú celé hromady jablček, keď sa poprebierajú, dostaneš aj ty za odmenu zdravé jablčká, a potom si ich pomiešaš tie zdravé s tými hnílymi, hádam sa ti napravia od nich!

Syn. — Ej to neurobim! ešte by sa mi tie dobré od tých zlých nakazily a pohnily.

Otec. — Vidíš, synku môj drahy! jako zhnité jablko sa nenapraví od zdravého, ale dobré od zhnitého sa iste nakazí; tak je to aj medzi dietkami. Zlý planý príklad, zlé neslušné reči sú jako z'á zelina, medzi nezkúsenými dietkami snadno sa zakorení, jako aj porekadlo učí: „S jakým postávaš, takým ostávaš. Vrana vedľa vrany sedí, každý sebe rovného hľadá. (Kto so zlým sa tovaryší, dobrého nič neuslyší. Jedna ovca prašivá cele stádo nakazí. Jako dobrú zelinu treba všemožne opatrovať, pleť, polievat', okopávať; planá ale burina sa i bez opatery sama rozmnožuje, a všetko dobré udusí: tak aj dobrý chlapec sa od planého snadno nakazí, ale zlý sa od neho nenapraví. Toto múdre naučenie otcovské si môj synáčku dobre zapamätaj.

Uličný chlapec prínde. — Poď s nami Janičko! pojdeme si ovocia naobierať! No, hybaj skôr! neboj sa nič. Veď nás tam nikto neuvidí, a nedostihne, ani nepotresce. Ľudia sú včul na poli, to sa nikto nedozvie, a keď by aj nás videl, však by mu mamička vypievala, viem, že by viac nič nehovoril, ani nikoho neprezradil, len poď, nič sa neboj.

Syn. — Veď vieš, že sme sa v škole učili, že Pán Boh zakázal kradnúť, že je kminstvo špatný, ohavný, veľký hriech; že trebárs by nás i žiaden človek nevidel, ale ten vševedúci Pán predsa vidí! Bo čo kto robí, a kde je, o tom všetkom Pán Boh vie! Nič sa tak tajno nepletlo, čo by nevyšlo na svetlo. Oko Pána vidí teba. Boh vidí, kto koho šalí! A čo nechceš sebe samému, nerob to ani inému! A čo-že by z toho sveta bolo, keby všetci ľudia len na to striehli, čo by komu ukradnúť mali?

Otec. — A preto všetky moje drahé dietky, keď by vás niekto odhováral, aby ste nešli do školy, ale radšej sa za humno bavíť, aby ste nešli do kostola, ale radšej na tanec do krčmy, alebo aby ste v cudzom zboží husi, lichvu (statok) napásaly, kradly, hrešily, a nešlechtnosti stváraly; tedy mu podľa reči Spasiteľovej odpovedajte: „Odejdi satanášu odo mňa, lebo pisané stojí, Pánu Bohu sa klaňať a jemu samému slúžiť budeš.

*Jak ťa núti dakto k zlému,  
Nerob to k vôli jemu  
Jako hada škodného  
Stras sa hriechu zvodného,  
Nech ti jako chce lahodi,  
Predsa on len uškodí.*

Syn k žiakom. — Buďte stáli a odhodlaní, a poriadok vo všetkom milujte, buďte skromní a pokorní, a jazyk váš nech mlúvi vždy pravdu. Ani len zo žartu neluhajte. Úctu prijmite, ale ju na silu nikdy nepožadujte. Kto úctu požaduje, chystá si posmech. Na ľudské sľuby a pomoc sa nespoliehajte; opierajte sa ale na Boha, a na svoju silu a stálosť.

Dobre sa môžete naučiť od kohokoľvek, zlé nepriučujte sa od nikoho. Ani ten najvyšší človek nenie bez chyby. Nedajte sa oklamať tým, ktorí by vás k zlému zviadli. Vysmievajú vás, že sa bojíte to, lebo to vykonať! Len to chcejú, aby sa aj z vás stal taký podliak, jako sú oni, a potom vás oni budú najviac vysmievať. Nehanbite sa za dobré bárs vás pre dobré zapovrhnu. Nehanbite sa premeniť zlé myšlienky a skutky, a chyby napraviť. Tak čiňte, Bohu a ľudom milí budete.

*Ján Labuda, učiteľ na pokoji.*

## Farníci a farár.

Inými slovami takto bych to mohol povedať: Deti a duchovný otec ich. Farníci okrem toho, že majú svojho farára v úctivosti mať a poslúchať ho; okrem toho musia mu aj vyživenie dať. „Každý, kto pracuje, hoden je pokrmu svojho“ (Luk. 10. 7.) „Hoden je delník mzdy svojej“ (Mat. 10. 10.) Keď sme tedy delníkovi povinní zaslúženú mzdu dať, prečo by farár nebol hoden mzdy, keď on na dušnom spasení veriacich pracuje? V Starom zákone stojí: „Nezaviažeš ústa volovi tlačiacemu.“ Tento rozkaz nebol pre volov daný, lež ten význam má, že kto pracuje, tomu aj vyživenie prislúcha.

Sv. Pavol ale hovorí: Jestli sme vám my duchovné veci rozsievali, zdáliš je to veľiká vec, jestli vaše telesné žneme? To jest tí, ktorí na poli a vo dvore nám konajú prácu, majú právo očakávať, aby sme im vyživenie dali; tedy o čo väčšie právo majú duchovní od veriacich vyživenie očakávať, keď im duchovní statky dávajú, keď oni za ich dušu pracujú.“

Dobrý kňaz síce nie pre brucho, lež pre Ježiša a pre dušné spasenie veriacich pracuje; lenže z povetria ani kňaz nemôže byť živý. Aby tedy on tým lepšie mohol venovať svoju silu, svoje schopnosti a svoj čas dušnému spaseniu veriacich, veriaci mu majú dať, čo on potrebuje, nesmia mu odopreť, čo mu dľa spravodlivosti prislúcha, čo mu dávať zaviazali sa. Keď už sv. Pavol hovorí: „Zdáliš nevíete, že tí, ktorí v chráme službu konajú, z obetí, ktoré sa donášajú, účastní sú“, to jest účastní boli už v starom zákone; o čo vďačnejšie majú prinášať obety kresťanskí veriaci, ktorí dokonalejší majú byť vo všetkom, nežli židia boli, lebo však vzorom naším je Pán Ježiš Kristus.

*Štefan Piesek,*  
notár na pokoji.



## „Sväto-Štefanský Kalendár“

a

## „Veľký Kresťanský Kalendár ľudovej strany“

už vyšly z tlače. Cena prvého je 30 kr., posledného ale 25 kr. Oba kalendáre odporúčame do priazne ľudákom, ktorí stoja o to, aby pestovaný bol duch kresťanský, pestované bolo smýšľanie ľudové. Veľmi zaujímavé články a utešené obrazy budú zabávať behom celého roku 1899. všetkých tých, ktorí si daktory z týchto kalendárov objednávajú. Cena je tak ľavná, že od každého vystane, takýto kalendár zaopatrit si. Kalendár je celoročný priateľ domu; my chceme, aby ľudoví kresťania prajného a dobrého celoročného priateľa mali v dome, a práve preto sme znovu vydali oba vyš spomenuté kalendáre, z ktorých hocktorý bude slúžiť k tomuto cieľu. Keď znovu vrele odporúčame tieto kalendáre cteným privržencom ľudovej strany a kresťanských zásad, prosíme ctených čitateľov našich, aby nás dľa možnosti podporovali hromadným objednávaním.

## Sväto-Štefanský Kalendár

1 kus 30 kr., 20 kusov 4 zl. 80 kr., 50 kusov 11 zl.,  
100 kusov 21 zl.

## Veľký Kresťanský Ľudový Kalendár

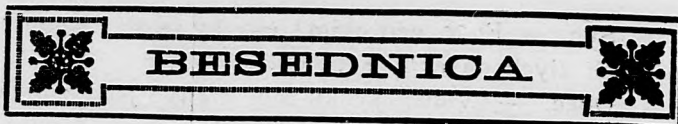
1 kus 25 kr., 20 kusov 4 zl., 50 kusov 9 zl.,  
100 kusov 17 zl. 50 kr.

Pošlú-li sa nám peniaze vopred, objednanú zasielku franko pošleme; pri doberke ale nákladné útraty objednatel musí zaokryť.

## S úctou

„Tlačiareň sv. Gerharda“

v Budapešti, VIII. Práter u. 44.



## Hore sa bratia!

Čo brat, sestra v smútku ach čo slzy cediš?  
Čo v tmavú zem hlavu tvoju teraz kloníš?  
Tvoja duša, telo veľmi sú trápené,  
Krása, žiara oči úplne zničené,  
Ťažkých bojov života niesli ste ach kopu  
Včul miesto víťazstva, chcete ísť do hrobu?

Oj nie bratia sestry, vy len Boha proste,  
Aby vám dal silu k novým bojom ešte,  
Nový boj nastáva, silu Bože daj nám;  
Proti nám sa chystá ten pekelný sátan.  
V rúchu liberálnom ukazuje sa nám,  
V obraze nevery približuje sa k nám.

Hej synovia Tátry, i krásnej roviny,  
Vy dávni potomci uhorskej krajiny,  
Vy synovia dcéry národa krásneho;  
Ktorý v svete nemá sebe podobného.  
Umelosťou, spevom Boh teba obdaril,  
By si Jeho meno: v svätej cirkvi slávil.

Vy ste strážnik vlasti i drahej rodiny,  
Pod velebnou Tátrou uhorskej krajiny,  
Vy silní vo viere, jako veľká skala  
Vy ste zbili: Nemca Turka i pohana.  
Kadekoľvek vialy tie vaše prápory,  
Boli všade strachom nešťastnej nevery.

A včul by si zúfal, keď ta národ volá?  
Keď straši neznajboh svojimi figlami?  
Keď križ odstraňujú, diabla si maľujú,  
Dušu aj i telo peklu obetujú;  
Bár sto hromov shrkne, a peklo sa zbúri,  
Nedajme sa bratia, keď aj diabol zúri.

A včul s Bohom bratia, v milé letím kraje,  
Ta, kde bystrý vetrik prúdom svojim veje,  
Kde sa milé spevy hlasno ozývajú,  
Úmky srdca nášho ozvenu dávajú,  
Ano spevy znejú tam v dolinách Tátry,  
Veď spev nášmu ľudu statočnému patri.

P. D. M. Kessereő.



## Hlad je hrozná vec.

Často počuje človek, že v čase vojny obyvatelia odsadnutého mesta od hladu jedia potkanov, myš, ba čo viac ešte aj ľudské mäso. Neráz sa už prihodilo aj to, že matky svoje vlastné deti zabily, upiekly a zjedly, keď ich hlad na ten najvyšší stupeň vystúpil.

Hlad tak trápi a bolí človeka, že hladom morený človek je v stave svojho spolublžného života zbraví, aby sa jeho mäsom a krvou nasýtiť mohol.

Dôkazom tohoto je aj ten prípad, ktorý sa bol prihodil v zime (r. 1892/93.) na Atlantskom Oceane.

V januári r. 1893. hrozný osúd ku vražde priviedol troch matrózov (námorníkov.) aby sa krvou zavraždeného nasýtiť mohli.

Norvegská loď kupecká Thekla petroleum viezla z Filadelfie do Havrea, lenže koncom decembra roku 1892. sa zasekla a dieru dostala.

Ľudia na člkoch odišli, len deväť chlapov muselo na lodi zostať, ponač na člkoch nemali miesta.

Loď bola pod vodou, lenže na dno mora predsa nepadla, čo tomu sa musí pripísať, že petroleum je ľahší, nežli voda.

Tých deväť námorníkov také hrozné muky vystálo, že päť z nich zbláznilo sa a do mora skočilo, kde v tom najkratšom čase o život prišli.

Dhšie, nežli dva týždne (od 22. dec. — do 7. jan.) nemali čo jesť a čo piť tí ostatní štyria. Ich jedincu potravcu bola tá rosa, ktorá každé ráno sadla na stežen, a ktorú oni ztadiaľ každé ráno slízali. — V trinásty deň ponúkol sa jeden z nich tým ostatným trom, aby ho zjedli, a tak svoj život zachránili.

Zpočiatku zdráhali sa ponúknutú vec túto prijať, potom ale povedali, že radšej s kockou rozhodnú, čo majú činiť, kto má byť obeťou.

Na koho kocka mala padnúť, ten mal sa obctovať k vôli ostatným. Kocka padla na toho, ktorý sa zpočiatku sám ponúkal; otvorili mu prsá a s veľkou pozornosťou sobrali vytečenú krv, ktorou sa chovali.

Medzitým štyri lode išly okolo nich bez toho, že by sa boly k nim zblížily.

7. januára r. 1893. prišla ta dánska loď „Hermann“ pod kapitánom Anderse.

Zpočiatku ani on nemienil zblížiť sa k tej lodi, potom ale predsa ta poslal člnok zo zvedavosti, čo je to tam, člnok ta poslal. Tí traja, keď videli, že budú oratovaní a konečne predsa len vyslobodení z tohoto hrozného položenia, div sa nezbláznili, od veľkej radosti nevedeli, čo si majú počať.

Keď prišli na tú loď, dostali nové šaty. Jedneho z nich, ktorý ešte vždy porátený bol, dali do nemocnice.

Tí, ktorí na tých člkoch preč odišli, zaiste zahynuli, lebo doposiaľ nič nepočul o nich; tí traja ale, ktorým tá dánska loď zachránila život, museli sa súdu predstaviť pre tú vraždu.

No drahý čitateľu, ďakuj Otcu nebeskému, žeš ešte nikdy nebol taký biedny, abys bol musel hladovú biedu trpieť. Vidíš, jaké je to veľké šťastie, keď kto aspoň čiernym chlebom môže sa nasýtiť?

Ján Adnáj.



## OHÝRNÍK

Najstarším biskupom na celom svete je náš milovaný rímský otec, ktorého už pred 55 rokami vymenoval za arcibiskupa vtedajší pápež Gregor XVI.

Dar pre Sv. Otca. V spišskom biskupstve sa toho roku pre rímskeho pápeža od kňazov a od veriach 2427 zl. 43 kr. a 120 frankov nasbieralo.

Manželku grófa Ferdinanda Zichyho jeho veličenstvo vyznačil znakmi prvej triedy rádu Alžbety. Grófa Livia Zichy už od detinstva bola anjelom milosrdenstva pre chudobných a utrápených. Boh jej doprial, aby už tu na zemi bola uznaná jej blahodarná činnosť kresťanská.

Z biskupstva spišského Signond Platty, farár v liptovskom Sv. Jáne vymenovaný je za cirkevného školdozorca. Ladislav Herbss staro-lubovenský kaplán stal sa farárom v liptovskom Proszéku. Matej Brineska, chlebnický (Orava) farár prešiel na csimhovskú (Orava) faru. Za kaplánov poslaní sú Juro Liptay do špišskej Kluknavy, Karol Szatassik do liptovskej Sv. Alžbety a Vendelin Huszka, kluknavský kaplán do Starej Lubovne.

Spišský biskup vydal teraz obežný list z príležitosti 50 ročného panovania Františa Jozefa.

V Novej-Vsi (Igló) 24. nov. volili mešťanostu. Vyvolený je Karol Folgens, novoveský podslužný.

Oheň. V spišskej Veľkej Lomnici dňa 20. nov. 5 stodol zhorelo.

Milosť Ducha sv. V Bane koncom novembra katolíčkou sa stala 22 ročná kalvinka deva. — V Alpáre zas kalvin mladík Alexander Bekó vstúpil do lona cirkve Kristovej.

Protestant Bánffy. Londínský denník Times píše, že uhorské ľavičactvo len z klerikálnej pomsty vedie vojnu proti Bánffymu. Keby Bánffy buchol, moc by prešla do ruky klerikalov, ktorí čo menšina (??) len horko-fažko by sa vedeli udržať. A tak k zachovaniu národa nenie iného spôsobu, jako podporovať Bánffyho protestanta. Liberálni matadori i tak sú protestanti. Takto píše ten arglický svetochýrny denník Times. Múdremu človekovi netreba k týmto riadkom žiadneho vysvetlenia pričiniť okrem tej poznámky; že v Uaorsku medzi 100 obyvateľmi katolíkov je 52; luteránov, kalvinov, židov; unitirov, baptistov atď. do hromady ale je len 48.

Statistika o ženských. Dnes je v Amerike 53 merniček; 16 tisíc maliarek, 471 novinkariiek, lekárek 6882, vysvetľovateliek náboženstva 1522.

Trojičky porodila v Košiciach manželka kamenára Taubingera. Všetky tri sú dievčatá a zdravé jako buk. Matka tiež sa celkom dobre cíti.

333 duší pribúda denne v hlavnom a sídelnom meste Nemecka v Berlíne. Dnes má toto mesto 1 mill. 800 tisíc obyvateľov.

**Dôchodok panovníkov.** Ruský cár taký dôchodok má, že denne môže stroviť 100-tisíc korún. Tureckému sultánovi padne na deň 80-tisíc korún. Nemecký cisár má na deň 34-tisíc korún, anglická kráľovna 30-tisíc, uhorský kráľ ale 22-tisíc korún má na každý deň.

**Prvá rakúska sporiteľňa** z príležitosti 50 ročnej pamiatky panovania veličenstva 500 tisíc korún darovala na rozličné dobré ciele. Z čoho 440 tisíc korún pripadlo rozličným reholám vyučovaním a opatrovaním nemocných sa zaoberajúcim.

**Židia roľníkmi.** Ruský minister orby na tom je teraz, aby sa židia v Rusku roľníctvom zaoberali. Však uvidíme, koľko ich bude mať chuti k tomuto ťažkému zamestnaniu!

**Krajinský spolok na rozširovanie kat.** tlač sa utvoril v Anglicku. Tento spolok zvlášte o to má starosť, aby obecnosť zvlášte na verejných miestach a vo verejných miestnosťach malo prístup ku katolíckym spisom.

**Zdvorilý pán tatík kalvinský.** Vo Foksbade býva pán tatík Imrich Faš, ktorý nasledovne prepustil jednu ovečku do lona cirkve katolíckej. Diabol fa prinútil k tomu, pravda? No len id, keď máš vôľu, naša cirkev aj tak vykoreňuje takýchto. — Ku svedkom ale nasledovne prehovoril: No tedy ste prišli s týmto tovarom kúpeným? Dovedli ste toto hovädo? Lebo len hovädo je treba viesť. — Ten pán tatík je naozaj zdvorilý a vzdelaný človek!?!

**Jaký život taká smrť.** Budapešiansky kupec Andrej Nieszner tak dlho špekuloval, až svoj majetok celkom prešpekuloval. Potom ale samovrahom sa stal, tedy i svoju dušu prešpekuloval.

**500 veľkých kaviareň** má hlavné a sídelné mesto Budapešť. Menších šenkov, kde sa káva merá, je tiež veľa. Hovoria ľudia, že primerano ani jedno mesto není nešťastlivé toľko kaviareň mať, ako Budapešť. Lenže není zas takého mesta, kde by tak málo chrámov Božích bolo, jako v Budapešti.

**Už teraz je veľká bieda v Rusku,** ktorá tlačí zvlášte roľnícku a robotnícku triedu. Čo to bude v zime a k jari?

**V Uhorsku sa vyfajčilo** za deväť mesiacov doháňu za 37 mil. a 260 tisíc zl. Ináče počet fajčiarov s dňa na deň je menší.

**Pokuta falšovateľa vína.** V Stolnobelohrade veľkupca s vínom Ludevita Armutha pre falšovanie vína odsúdila súdna stolica na pokutu 1820 zl. a jednomesačného väzenia.

**V ostrihomskom arcibiskupstve** je 478 fár; 1 mill. 180 tisíc katolíckych duší, 165 tisíc židov, 150 tisíc protestantov, 100 tisíc kalvínov, 6 tisíc starovercov, 230 unitárov. Katolíckych kňazov 980 účinkuje v tomtož arcibiskupstve; filialnych obcí ale je tam 1310. Ostrihomské biskupstvo, čo sa veľkosti čili počtu duší týče, je asi piate na celom svete. Najväčšie je parížské arcibiskupstvo, kde je kat. veriach vyše 3 milliony.

**Prísazní sudcovia** budú súdiť aj v Uhorsku. Takým sudcom môže byť len ten, kto má 26 rokov, vie čítať a písať a rovnej dare platí aspoň 20 korún.

**Úskočil žid zlodej.** V Arade roku 1894. pre krádež na štyri roky do väzenia bol pichnutý žid Max Braun. 2. decembra b. roku ale uskočil. Nevedia, kam sa podel. Sám si doprial omilostenia.

**Čas učenia.** Školské stolice v budapešianskom predmestí Kamenolome obrátili sa písebnou prosbou na patričnú vrchnosť, aby sa deti každý deň od 9 do 12. hodiny vyučovali vo škole, lebo takto aj tie deti, ktoré ďaleko bývajú, by mali príležitosť riadne obedovať.

**Dobří vtáci.** Eugen Roger a Armin Schwarz v hlavnom a sídelnom meste mali utešený hodinársky sklep a sklad. Po poldruharočnom jestvovaní ale s dlžobou 70 tisíc zlatých obnášajúcou buchli. Súdna stolica pre závratnícké buchnutie odsúdila Armina Schwarza na poltreť roka, Eugena Rogera ale na poldruha roka do väzenia. — V Ungváre zas Duvida Goldblatta na 87 zl., Bernarda Moskoviča na 97 zl. peňažnej pokuty odsúdila polícia, že doniesli do obchodu falošné víno.

**Pisári po súboji.** V Bečkereku povadil sa mestský pisár s pravotárskeho pisárom, z čoho súboj povstal. Hneď po prvej srážke jeden dostal veľkú ranu na chrbát, druhý ale ťažkú ranu na hlavu.

**K výstrahe pri mašine na mlátenie.** Jak potrebné je v terajšom čase, kto s mašinami robí, nezkušenému slovenskému ľudu novinky čítať, v ktorých všelijaké nešťastia pri mašinách opísané byvajú, vidno i z toho smutného pádu, ktorý sa 21. novembra vo Vyšných Lapsch stal. — Jedna 20 r. deva z dobrého domu pomáhala pri mlátení koleso krútiť a vtedy, keď mašinista kázal prestať a odišiel na bok, ona kto vie, z jakéj príčiny, vzala do ruky hrst slamy a vrazila do mašiny, ktorá sa ešte ďalej krútila, a odrezala si všetky prsty pravej ruky. — A to je už tu tretí pád, čo sa také nešťastie stalo. Neborka iste nevedela, čo je tam za čert v tej mašine, ináč by tam ruku nebola štúrila. Keďby ale mladí ľudia aspoň v zime, keď sa po kuzelných chyžach sídu, Krestana čítali a o takých veciach sa rozprávali, ktoré im škodí alebo osoží môžu, iste by zmúdreli a pri mašinách obozretnejší boli.

**Takzvaný gerlachovský končiar** (gerlachfalvicsúcs) v Tátre — ako čujeme — jeden pruský barón menom Diergarth od batisovských urbárikov za 60,000 zl. kupoval. Kúpená plocha 758 jutár v sebe obsahuje.

**Zaslúžený trest.** Židovský pivničník Moric Brunner v Budapešti zviadol jednu vychovateľku večer do divadla; potom ale opojil ju, čnosti ju zbavil a tak ju nechal. Aby si ju nemusel za ženu vziať, chytro sa oženil a druhú si vzal. Oklamaná vychovateľka nato zažalovala ho; súdna stolica ale odsúdila ho na 4 roky do žalára. Keby len každý nesvedomitý svodca tak pochodil, snáď by len mravnejšia bola mládež.

**Z Jablonice na Brezovú** (nitr. st.) bude sa stavať bočná dráha. Výdavky obnášajú vyše 400 tisíc zlatých. Už sa chytili do práce. Skrže to, že Brezova s Jablonicou a tak i s Trnavou spojená bude, veľa ztratí chýrečné trhové miesto Vrbové, cez ktoré Brezovania do Piešťan chodili na stanicu.

Pán Ferdinand Stuflesser, staviteľ oltárov vo St. Ulrichu, Gröden (Tir.) Milerád svedčím, že vami vyhotovený oltár sv. Št. pre košický veľchrám sv. Alžbety v gotickom štýle i so sochami sv. Ladislava, Imricha, Alžbety, Margarety a Kunigny i s predellami, ktorých nesčíselné malé podobizne, ktoré jednotlivé čiastky života Ježišovo nám predstavujú, vážnosťou a hodnosťou vyniká. Zvlášte ale hlavná podoba umeleckým utešeným vystavením nápadno vyniká. Vtipne uhádnutými farbami a k nábožnosti nakloňujúcim významom dojatým sa stane nielen oko ale i srdco. Aj tie dve menšie pre kostol iifrované oltárne Mettercie a sv. Ondreja tak sú umelecky vyhotovené, že sa musia každému páčiť. Na prospešne pokračovanie v takej práci prajem vám božské požehnanie.

V Košiciach, 4. febr. 1897.

*Sigismund Bubits*, košický biskup.

## Púty v r. 1899.

### Spoločný pút do Jeruzalema.

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie: 3. jan. 1899.

Návrat: 27. januara 1899.

*Budapešť—Rieka—Triest—Alexandria—Jaffa—Jerusalem—Jaffa—Portsaid—Alexandria—Brindisi—Triest—Rieka—Budapešť.*

#### Cena cesty:

Cestovanie II. triedy 132 zl. ) úplné zaopatrenie  
Cestovanie I. triedy 290 zl. ) behom 20 dňov.

Podobný program dostaf u *Gedeona Demetra* v Budapešti II. Bombatér 10 č.

### Pút do Lurdu.

*Paray le monial, Einsiedeln a Wiltena.*

Povedie tenže farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

#### Smer cesty:

*Budapešť—Viedeň—Linz—Salzburg—Mnichov, Lindau—Zürich—Genf—Paray le monial—Lyon, Toulouse—Lurd—Toulouse—Cette—Lyon—Genf, Zürich—Einsiedeln—Insbruck—Wiltena—Viedeň—Budapešť.*

Ceny: I. triedy 245 zl. ) Uplné  
II. triedy 185 zl. ) zaopatrenie behom  
III. triedy 105 zl. ) 9 dní.

**Hlásit sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostaf (Budapešť, II. Bombatér 10.)**



## DOPIŠY.

Section-house The Loop Britis Colombia,  
dňa 16. novembra.

*Hlbokoctený Pán Redaktor!*

So všetkých strán čítam dopisy v tomto obľúbenom časopise, len zriedka z našej oravskej obce Dluhej, ktorá je dosť hodná, aj najdú sa taký, čo dobre vládnu perom písať, a k tomu mali by dosť i nového. V našej obci založil sa pred dvoma roky potravný úverkový spolok, ktorý začal blahodarne účinkovať, lenže čert nespí; všade podbudí. Tak sa aj dluhanskom spolku stalo; pán knihvedúci zutekal do Ameriky. Musím podotknúť, že je to hanba na našich občanov, že sa medzi nimi nemohol najst súci na to.

Jako zprávy dochádzajú, hore Oravou už tiež chodí železnica.

My nového tu za Oceanom nič nemáme. Robíme. Jest nás tu dosť hodný počet Slovákov medzi tymito ohromnými vrchami, lenže sme roztratení po dvoch a po troch, málo kedy sa sídeme; robotu máme stálu všetci ako v lete, aj v zime, lenže je plat malý, jeden dollár a dvadsať päť centimov na deň, a k tomu sú potravné články pridrahé, a to následkom americko-španielskej vojny.

Zimu tu máme za včasu; keď tieto riadky píšem, už vyše troch šuchov sňahu máme; tak Pán Boh zná, koľko ho ďalej bude.

Prosím pána Redaktora, uverejnite tento skromný dopis, jak budete mať preň miesta.

Posielam aj predplatné na budúci rok, aby som nebol do čiernej knihy zapísany.

Pozdravujem všetkých čitateľov Krestana.

S úctou

Karol Jetko.

V PEŠTBUDINE, 3. dec.

Krestanská sloboda.

Za povinnosť si držím ako krestan a katolík by som jako dobrovoľník vstúpil do radu bojovníkov za práva a pravdu Kristovu; chcúc celým telom i dušou sa offerovať a účasť brať v tom ozaj veľkom boji, ktorý nás ešte v tomto zkaženom odseku času len teraz priam krúte potkať má.

Napnuté je všetko teraz v tomto a očakávajú sa veľké prevraty, každý národ tak aj jednotlivec baží a žižní, za tou slobodou, ktorú si v tých uložných svetských zásadách zeliie dosiahnuť.

Sloboda pravá je jediná krestanská v pravom zmysle, a síce ktorú nám Pán Ježiš Kristus vo svojom diele na svätom kríži dokončil, a v zásluhách nebeských získal. Zvestovaný nám bol pokoj z neba od neho pri Jeho narodení tak ja keď túto zem ma

opustiť, bola Jeho vznešená výpoveď: Pokoj vám. — Rozrivosť, ktorá teraz v ľudskom spoločenstve panuje a vytrznosti zjav nepokoja ukazujú, — jakožto — za právo a pravdu prenasledovanie na dennom poriadku v samých obžalobách stojí, musíme smútkom doznať, že sa musíme do boja chystať, ak nechceme ako na tele, tak na duši celkom zahynúť.

Povinnosť kresťanská nás všetkých teda vo'á, každý vo svojej možnosti prispieť s dobrou vôľou a stať sa tiež tým dobrovoľníkom so mnou a umožniť kresťanské zásady nie len ústami a písmom lež skutkom a srdcom sa prichytiť a tú kresťanskú pravú slobodu šíriť a ju zveladiť ku cti a chvále Božej má, a iste krajší svet sa nám skoro ukáže.

Zhliadam do tábora úskostlivo a ten duševný boj sprevádzam pozorným okom. Jak Bohu žiaľ z veľkou oddanosťou sa borí bez výsledku. Nuž a prečo? Nuž preto, že chybuje sriadenosť.

Kresťanská taktika. — Ano chybuje v tej hrobovosti tá veľkoduševnosť, ktorú proti nepriateľovi máme preukázať, by sme ho získali, bár už aj srážku s ním musíme podstúpiť.

Do žľče ale meč (pero) močiť a s ním hnať a zraniť nepriateľa — nuž dobre vieme, že s tým ho len k väčšiemu jedu a zlosti rozpajedíme a na seba tým hroznejšieho prenasledovateľa si popudíme.

„Zlosť vyvoláva opäť zlosť“ — podáva nám sám múdry kráľ Sa'amon a varuje nás s takou surovou vlastnosťou pokračovať. Chceš-li ukrotiť rozčúlenosť tak vládnosťou a sprajnými slovami jak z bal'amom potreš jeho vnútorné a on za to ťa vážnosťou ocení.

Z toho ohľadu vedme i my ten boj proti našim nepriateľom s tou kresťanskou taktikou sme, úprimne a otvorenou pravdou kráčajme bár sme im z počiatku nemilí, len vládne s nimi; a uvidíme, že ich tvrdé srdca sa obráčia a naši protivníci obratia sa k nám v nenadálu dobu, sťa ten syn nezdarný a ztraterý pred svojim otcom na kolena padol po zkušsených útrapoch k pravde a uznalosti.

Fakľa, ktorá sa ráam prozredelníctvom vyšším udelí, ťafajme pevne, že zaslepených z toho zmlátku svetského vyvedie.

J. T., remeselník.

### Prosté a figliarske nápady.

Čo robil Lot?

Učiteľ: No Gustinka, čo robil Lot, keď na Sodomu a na Gomoru ten sirkový oheň začal padať?

Gustinka: Pre hasičov bežal.

Hajník kričí: Ohó, pán vandrovník, tu neslobodno kúpať sa.

Vandrovník: Prosím, však ja nie kúpať, ale utopiť sa idem.

Hajník (pokoľne sa vzdalujúc: No to je už inšie.

### Oznamujeme ct. čitateľom,

že od mesiaca novembra „Tlačiareň sv. Gerharda“ prevzala „Našu Nádej.“ Od terajška tedy všetky reklamacie, zasielky a predplatky tejto tlačiarne sa majú posielat (Budapešť, VIII. Práter u. 44.) Kto naraz predplati na celý rok na „Našu Nádej,“ ten „Veľkú Novinu“ zdarma dostane, hrubý sošit „Veľká Plioga Sveta“ ale za ľavú cenu 30 kr. Okrem toho budeme mať starosť, aby každý rok na vianoce dostali ctení predplatitelia pekný obraz, alebo utešené čítanie. R. daktorom Našej Nádeje i ďalej zostane **Dr. Jozef Janda**, ktorého diela tak rád čítá ľud. — Zvlášte náboženské spolky a ctených duchovných prosíme, aby sa zaujali za Našu Nádej, ktorá — jako už premnohí duchovní uznali — na mnohých miestach zástoj missii hrá. Večtitú poklonu uviesť, poklonu k prev. Sviatosti Oltarnej ľudu obľúbenou učiteľ je zmôžneno jedine pomocou týchto výborných sošitov. Články i ďalej budú také zaujímavé, jako doposiaľ boly, obsah ale bohatsší bude; cena, čili celoročný predplatok ale ten istý zostane: 1 zl. Bez spomienky ani to nesmieme nechať, že „Naša Nádej“ jedine prináša obrázky medzi všetkými slovenskými mravno-náboženskými sošitami. Jaké utešené sú jej obrázky, o tom každý má pochopu, kto len aspoň jedno číslo dostal do ruky. V tej nádeji, že horlivosť a obetivosť kresťanov slovenských i ďalej umožni vydávanie Našej Nádeje, odporúčame znovu tieto sošity do priazne predplatiteľov. S úctou

„Tlačiareň sv. Gerharda.“

### HOSPODÁRSTVO.

#### Význam cementu.

Už od dávna namáhajú sa ľudia stavať si domy na bývanie, ktoré by boly zdravé, bezpečné pred ohňom, neprístupné domovej hube, suché a jasné a konečne i pohodlné. Zo všelijakých látok stavajú sa domy: z dreva, z hliny, z kameňa, sivej, pálenej tehly, ba i železo (trámy, traversy) upotrebuje sa čím diaľ, tým viac i pri menších stavbách. A najnovšie stavajú Amerikáni domy i z papierovej látky zvláštne pripravenej a tvrdia, že sú pevné, trvácne a nie drahé. Avšak ani jeden z

menovaných stavebných materiálov nevyhovuje podmienkam dokonalej stavby v tej miere, ako cement. A veru tak sa zdá, že cement onedlho stane sa hlavnou látkou pri stavbe domov. A hľa, ako sa svet krúti! Starodávni Rimania, ktorí boli takí výteční majstri v stavbách, že mnohé z ich budov ešte teraz po dve tisíc rokoch dokazujú znamenitú prácu svojich pôvodcov, Rimania tiež uznávali, že je cement, poľažne z tohto a zo štrku utvorený beton najlepšie stavivo.

Domy v budúcnosti musia byť *dobré a lacné*. Cena surového materialu musí byť nízka a stavba pritom všetkom trvácna. Novovekí stavitelia vynášli spôsob odstrániť i tie nedostatky, ktoré beton máva: Cementu spotrebovalo sa mnoho, beton pri zmene počasia sa potí, pri stavbe boly potrebné nákladné podopierky, väzby atď. Teraz dokázalo sa pokusmi, že betonové steny, ktoré zhotovené sú len z polovice toľko cementu a z viac piesku a štrku najú toľkú pevnosť pod tlakom, a ešte väčšiu pevnosť ťažnú, než z betonu s väčším prídavkom cementu. Tým cieľom možno pripraviť z cementu, vápennej vakovky a veľkej časte piesku také stavivo, ktoré má proti dosavadným betonom o mnoho vyššiu silu i nosivú i spojivú.

Beton spája sa výtečne so železom a rozťahuje i sfahuje sa v rozličnej teplote približne tak ako železo. Preto železné trámy možno v betonovej stavbe upotrebiť lepšie, než v tehlovej. Traversy v tehlovej stavbe včas požiaru tak nepravidelne sa rozťahujú a krčia, že následkom toho často spadne celé sklepenie. Avšak pri betone z väčšieho železa netreba, pretože sklepenia betonové dobre prevedené, sú *sami o sebe pevnejšie*, než keď spočívajú na traversach.

Tým činom bude možno všade prevádzať výtečné a lacné stavby, kdekoľvek nachodí sa dostať čisté množstvo piesku, štrku alebo riečného námeľu.

Ponevadž na Slovensku jesto na viac stranách výborný vápniec na výrobu cementu, upozorňujeme našu ľudia, aby si toho všimli. Lebo cement stane sa látkou každodennej potreby, práve tak, ba viac ako dosiaľ tehly. Ba nebolo by od veci, prv než sa toho cudzinci chytia, založiť na Slovensku so dva väčšie zavody cementárne.

„Hospodárske Noviny.“

**Krestania!**

**kupujte len u krestanov!**

### ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Anton Richter. O takej dielni v Uhorsku nemáme vedomosti. V záležitosti oznamu, za jedno uverejnenie 3 zl., a v nasledujúcich číslach po každom uverejnení 2 zl., peniaze popredku načím poslať. — *Kotšouce*. My radi uverejňujeme vidiecke zprávy, ale len pod tou podmienkou sa to môže stať, jestli pôvodca svoje meno vypíše, čo ste vy neučinili. — *Zvedavý v Nosdrkovcäch*. Duchovný, je-li mu to možné, povinný je chlieb dať svojim núdzným ale poriadnym príbuzným; aby im ale i kolače dával, to je už privysoka žiadosť, ktorá protivná je duchu cirkevnej nu. — *Novopešťan*. Teraz už verime, že nebyvate za chrbatom sveta. Vaše remeslo sa na potoku nezačiera. Pravda milšie je brucho, jako rúcho. Ten známy tiež tak smýšľa, že oči zapchaj, a brucho napchaj; my mu len to odkazujeme, že kde je sadlo, tam je snadno, komu slúži, nech sa túži. — *A H.* Cena tej veci veľmi padá. No neni sa čo diviť nad tým, pretože kde je akcia, tam je aj reakcia; keď prídeš, vysvetlím ti vec. Strachu ale preto nemusíš mať, lebo kde je koláč, tam sa aj družba najde. — *P Uhrin*. Expedici i sme odovzdali vaše riadky. — *Veselý v Orešanoch*. Tedy vy tak smýšľate, že dneská rob, z jtra hop? Ja vám odkazujem, aby ste nedeľu šetili: Drž sa roboty do soboty, lebo dlhé s, anie žobrácke kochanie. Na ten list druhý krát dostanete odpoveď. — *Hrachovišťan*. Vy vravite, že ste chorý; a keď figľujete, jako bársktorý. Chorý, chorý na bachory, pravda? Nerobte si ináč z tej choroby nič, lebo však: dobrá bolnosť, čo dá pejesť. — *Kuchta v Z.* To je už potom galiba keď je väčšia diera, nežli záplata. No nám sa tak vedí, jako chudobnému v bohatom meste, peši chodime po ceste. — *Kubalka*. Sa mi zdá, že Ferenczkö út 16. — *Žobrák*. Noža dosť, z naša kosť? Veru vy ste šuhaj chudobný, keď máte len dve nohy. — Nemáme o to strach, pán *Kocuričan*, lebo však ani Nemec sa nebojí, že mu ich ukradnú, keď ich nema. Ináč pes ani kapsy nerosí, a vyživí sa, prečo by ste vy mali mať takú starosť o budúcnosť? — *Márnotravný v Muešiciach*. Vy tak činíte, jako tá baba, ktorá vyplatila kašlu a zaožila sukňu. — *Jozef Krútil*. V tej veci len expediciu môžete obviňovať. Máte pravdu, že chlieb má rohy, bieda nohy. Hal je veru veľký pán, on i z ľudákov liberálov činí. —

*Ján Skálev.* Čo chvíľa pridete tomu na stopu, lebo však za nitkou sa ihla najde. — *Čaca. H. L.* Čo mnoho to škodno. Snád aj Kaco-Maco vie, že čo mnoho, toho ani sviňa nechce. To ale nezabudnite, že na hrubé drevo treba hrubá sekera. — *Novomešťan.* Nemôžeme. Banku ľudovú sme už častejšie aj z odkazoch odporúčali. Aj vy snád tak smýšľate, že kto vás má rád, ten je váš brat? — *Šárišan.* Keď len to priateľstvo často blízko nepriateľstva býva. No keď je vám Boh priateľom, dáte si rady s nepriateľom. — *Priekopa. A. D.* Váš list odovzdali sme expedícii. — *Ján K. v O.* Dobrá studňa vodu v suchu dáva; dobrý priateľ v núdzi sa poznáva. Veru vy ste nám práve vtedy na pomoci boli, keď nielen hmotní, ale i mravní podporovatelia nestáli o nás. — *Ján Borovčan.* Te nenie po kresťansky, nenasledujte príklad toho liberála, ktorý takto smýšľa: Jako ty mne, tak ja tebe: nepodlžní sme nič sebe. Viete, ani pes darmo nebrechá. — *J. J. v Amerike.* Ja to viem pochopiť, lebo však už i červíku je ten koreň milý, v ktorom sa narodil. A tak kto sa kde zrodí, vďačne sa ňa hodí. — *Zat.* To nenie pekne. Kto to videl starú osobu tak trápiť vraviac: Hej svokra, do pekla. Ešte i na vás môže prísť mráz, a to veľa ráz. — *Ludák v Čacht.* Nedajte sa! Či by ste sa nehanbili popustiť, keď už i kohút je na svojom smetisku pánom. — *Predplatiteľ.* Obráťte sa na vydavateľstvo Kresťana. (Bpest. VIII. Józsefa. 35). Zreteľne opište záležitosť, lebo viete, že jaká furma, taká tehla. — *Dubovany. J. K.* Máte pravdu, že s prasatom len do chlieva. List sme nemohli uverejniť. — *Opatovce.* Z toho si nič nerobíme, lebo neráz to takto býva: Krik je veľký, a chlapa nevidieť. Aj kura sa hnevá, a kohút sa ho predsa nefaká. — *Myjava.* Vy ste tak pochodili, jako ten žobrák, na ktorého vykrikovali chlapi: lšiel žobrák žobrať, nemal do čoho brať.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrepondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unavovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej, direkcii. Ved to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osôh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

### Budapešťianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (žito) banátske 10.00—10.20. Od Tisy 10.10—10.76. — Od Pešti 09.70—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60.

Raz 8.10—8.15.

Jačmeň na krmenie 6.20—6.50. — Do pálenice 0.00—0.00. — Na pivo 7.80—8.70.

Oves 5.75—6.10.

Kukurica 5.50—5.70.

### 2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.30	15.70	15.00	14.30	13.70	12.30	10.00
				7½	8		
				8.20	6.10		

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. Strovy. Veľká biela fizuka 6.75. — Malá 6.75. Hrach 08.50. — Pšeno 11.75—9.50. Konopné semä 10.50—11.00.

4. Semä na sejbu. Červená datelina 42—45 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

## Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie sv. Juraja.

Založená 1735. Telefón 395.

Adressa telegrammu:

**Mestská lekáreň, Temešvár.**

### Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

**Vodka na prsá a na plúca:** Výťah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Veľa vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

### Krv čistiacie pilu ky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameň m krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.



Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A prelo varujeme sa falšovaných a napodobňovacích falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričínením 16 krajciarov na batikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco

Mosadzný štátny medail  
1889 v Päťich Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail  
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za  
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail  
1896. v Budapešti.

## Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov  
v Päťich Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,  
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-  
dliače stolce, kostolné lavice, krstedelnice  
atď. vo všetkých štyloch jednoducho a  
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robi z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

Sklad na kávu v Budapešti

# K á v a

a  
té (čaj).

Z Budapešti alebo z Rieky

franko do domu alebo na vidiek s doberkou, alebo pri  
predbežnom zaslaní peňazí.

4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> kl.	Kuba káva	6 zl. 50 kr.
4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> kl.	Mokka káva	6 zl. 50 kr.
4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> kl.	Jáva káva	6 zl. 50 kr.
4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> kl.	Perlová káva	6 zl. 80 kr.
4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> kl.	Portorico káva	5 zl. 80 kr.
<sup>1</sup> / <sub>4</sub> kl.	Cisárské té	1 zl. 55 kr.
<sup>1</sup> / <sub>4</sub> kl.	Drobné té	— 95 kr.

Jednotlivé druhy osobitne alebo smiešané posielajú.

### ŠTEFAN BELÁK

BUDAPEŠT,

VII., Rottenbiller u. 4. č.

Telefon 61-75.

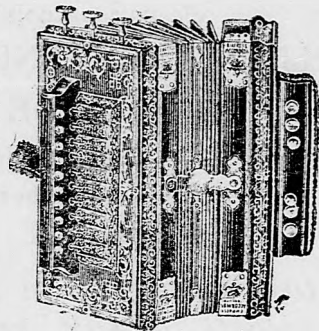
Priechodny sklad v Rieke.

Pýtajte si cenník

najlepších

## hudebných strojov,

a sice cimbalov, hu-  
siel, harmoniky, gitary,  
flauty, klarinety a iných  
mechanických strojov  
rozličného druhu a  
strún, ktoré najlepšie  
a najlacnejšie môžete  
nakúpiť u



Ignáca Varju

Dorabateľ hudeb-  
ných strojov.

Budapešť, VIII, Kerepesi u. 47.

Illustrované cenníky zdarma posielam.

## NEMOCNÝM L'UĐOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na  
žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez  
boľasti za šesť minút.



Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni  
JOZEFA SCHNEIDER v Rešici,  
hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko).  
Za rýchly a bezboľastný istý úči-  
nok rukujem. Neškodí, bárs nenie  
stužkovej hlístu. Vek udat treba.  
Zákonne chráneno. Jedna škatula  
s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky  
stužkovej hlístu sú tieto: Bľadosť  
tvári, mútny zrak, svetlé prstene  
okolo očí, chudnutie, nečistý  
jazyk, netúženie po jedle, člove-  
kovi zle prichádza, vracal by a  
závrat má, veľa šľajmu, vpuchnu-  
tie tela, žalúdok je kyslý, záha  
páli, grganie, pichanie a boľasť  
v črevách, klopanie srdca, ne-  
riadne koluje krv, u ženských  
hlavy bolenie, náchylnosť k zro-  
nenosti, žiadanie smrti, zunova-  
nie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach  
Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte nepre-  
kabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl.  
50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni

JOZEFA SCHNIDERA v Rešici  
(Dolnie Uhorsko).

10 10

## „JANUS“

vzjomná život poistujúca spoločnosť  
zakázaná r. 1840

dľa najrozličnejších spôsobov

### PRIJÍMA POISTENIE PROTI SMRTI A NEHODE ŽIVOTA.

Uznalé podmienky.

Poistenie v pade vojny bez náhradného poplatku.  
Nenapaditeľne zaviazanie. Ľ vné poplatky.

*Ustav založený je na základe vzájomnosti, a tak ročitý chosťň prípadne poisteným členom.*

Od jestvovania ústavu 57 rokov poistené bolo  
**104,500 osôb**

**so základinou 265,000,000 a s  
1,655,000 ročitým prípadkom.**

Členom a ich zákonitými potomkom vyplátilo  
sa **39,820,000 korún.**

Pod spôsobom výhry nazpäť sa vyplátilo  
**3,900,000 korún.**

Zaručenostný fond vyše **24,700,000 korún.**

Hlavný jednatel:

**Štefan Zseitlik, Nová - Ves.**

*Vážna vec pre chorých na pľúca.*

Pariž. Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté  
medaile

10-10 borový výťah

### Patra Kautena

Účinok je istý aj v tých najnebezpečnejších  
pádoch. Veľa listov uznania od lekárov a vy-  
soko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra  
12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabatel'a.

Lekáreň: **Jána Beckera,**

ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

## Jediný domáci výrobok,

dostať ho

**Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri  
u. 23/a 1. em. Füredy L. Budapešť  
VII/a4 Oroda u. 24. sz.**

Domáci výrobok.



Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

16-30

## Voltov kríž.

Takým osobám, ktoré kríž nenosia,  
**Voltová hviezda.**

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdce.*

Voltový popravený kríž miernym ale neprestajným magne-  
tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk,  
zrnenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka,  
histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika  
atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred. nákladné  
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50  
kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

*Predavačom ľavnejšia cena.*

## Ferdinand Stuflesser,

sochár a staviteľ oltárov

v St. Ulrichu, Gröden (Tirol.)

Odporúča sochy svätých z dreva s olejovým  
obľahom.

Cm.	100,	120,	140,	160,	170,	180
Cena r. č. zl.	35,	50,	68,	84,	100,	115

Sochy s dieťaťom Ježišom na rukách o 15%  
viac stoja, cenník oltárov a križovej cesty  
zdarma. Vyznačeno pápežom Levom XIII.



## Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický  
cent stojí 6 zl. 50 kr.